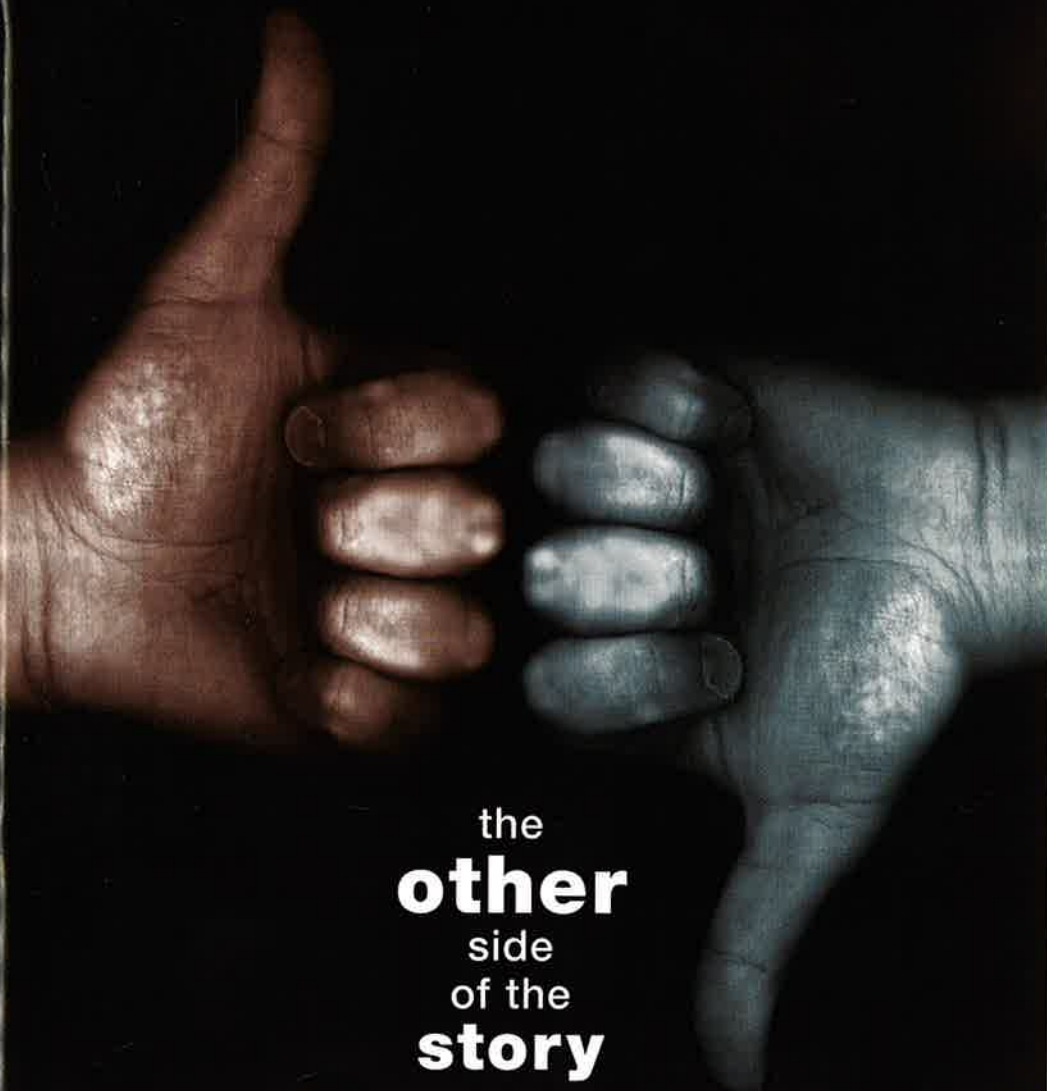

VOLUME NUMBER

pardes
PROJECT

the
other
side
of the
story

MANY OF THE TOPICS INCLUDED
IN THE PARDES CURRICULUM
ARE FAR-REACHING AND HAVE
BROAD RAMIFICATIONS.

THE INTENT OF PARDES IS TO
PROMOTE SENSITIVITY AND
SPIRITUAL GROWTH THROUGH
EXPOSURE TO A VARIETY OF
TORAH SOURCES.

IT IS NOT WITHIN THE PURVIEW
OF PARDES TO ARRIVE AT
CONCLUSIONS RELEVANT TO
DECISIONS OF HALACHA.

PLEASE CONSULT YOUR RABBI
FOR PERSONAL DECISIONS.

Foreword

As a student studying in Jerusalem, in the then budding community of Kiryat Mattersdorf, I can remember how once every week, a group of women would gather at the home of Yehudis Samet. They didn't come together to drink tea or to play cards, but to engage in high level thinking and spiritual growth. Rebbitzin Samet was leading her participants in the mitzvah of being "Dan L'Kaf Zchus," or giving everyone the benefit of the doubt. My older sister was among the many women who attended these meetings religiously — and I was the beneficiary of everything that my older sister thought important for me to know.

The discussions at the home of Rebbitzin Samet were not only about acquiring new information. Those who attended found their entire world-view had changed for the positive. Their powers of analysis and investigation became kinder and less subjective, while their abilities to withstand the tribulations of sometimes difficult relationships were strengthened.

Recently, drawing on her years of experience, Yehudis Samet compiled all she learned on this subject in a volume *The Other Side of the Story*. Today, not just a group of women in Mattersdorf, but the entire English-speaking world can benefit from this material and rise to new spiritual heights.

For those of you who have been with the Pardes program for a while you know that *The Other Side of the Story* is nothing new to us. Whatever the issue being discussed, we endeavor to bring out every side of the argument that is noteworthy. Conflict, tension, questioning every premise, taking nothing for granted and step-by-step logical analysis is what keeps thousands of men and women from every background involved in Pardes Torah discussions.

In this issue of Pardes, we will examine *The Other Side of the Story*

from yet another angle. We don't for a moment question the value or importance of giving every man and woman the benefit of the doubt.

However, the essential question is how do we balance this with the need to discern the truth, to be intellectually honest, and to ensure we're making the right decisions that will affect our lives and those of our families. We'd like to bring this issue into the center of your life.

Most important, we'd like to ask you to join Yehudis Samet and the giants who preceded her in bringing goodness and kindness into a sometimes trying world.

Rabbi Yaacov Haber

Introduction

Yehoshua ben Prachya says: Accept a teacher upon yourself; acquire a friend, and judge every person favorably. **Pirkei Avos 1:6**

Rabbi Yehoshua ben Prachya teaches us that every person needs two basic relationships in order to survive — one with a teacher and one with a friend.

One who allows oneself to be teacherless walks a slippery road. Who will objectively check the logic of his or her actions? Who will make sure he or she is not just taking the path of least resistance? Who will make sure that he or she will continue to grow?

Life without a friend is equally glum. We all need someone to share with. Which one of us from time to time, doesn't need the support that only a friend can offer? Who could stand alone?

Maintaining these two critical relationships is tricky. The relationships each of us cultivates — both with a teacher and with a friend — are, by nature, very close. Our expectations are very high, and we allow ourselves to be scrutinized. After all, we trust teachers and friends with our lives!

Rabbi Yehoshua ben Prachya's words teach us that the only way to keep those friends and teachers is by fulfilling the Mishna's third teaching — by judging every person favorably. Part of sharing a close relationship with someone is giving them the benefit of the doubt.

Judging other people to their advantage is not just a good idea, it is the law. When the Torah says, "...with righteousness shall you judge your fellow" (Vayikra 19:15), it is talking to the professional judge and layman alike. Whenever there are alternative ways to interpret our neighbor's behavior, we are commanded to lean toward the positive.

We are typically too critical of others. Too often we allow ourselves to focus on the negative aspects of our friends and neighbors, completely losing sight of their positive qualities. Too often we create standards for people that we ourselves could never live up to. We tend to jump to conclusions regarding an individual's behavior without thor-

oughly investigating the situation, we are often altogether too judgmental.

Even if we do find legitimate faults in our friends and neighbors, that flaw should not sound the death knell of a relationship. And it certainly doesn't eliminate all the good that the person has and does.

Yet, we are intelligent beings. We are taught to think critically, and to forge a realistic world view. Surely, it is no merit to be naive or gullible, to blindly accept matters at face value, or to allow ourselves be fooled. The happiness of credulity is fleeting and dangerous. If we always give the benefit of the doubt, doesn't that pave the way for others to take advantage of us?

So where do we go with our impressions based on experience, suspicions based on observation and well worn intuitions? What should we think when we feel that we have been betrayed? How should we judge when we are torn between generosity of spirit and that ill feeling of being taken?

These are the questions that this edition of Pardes asks. They are not easy. These questions influence both our relationships with others and the type of person that we are to become.

Love your neighbor as you love yourself.

Rabbi Yaacov Haber

How would you respond?

1 Enmeshed in a personal crisis, you visit your life long confidant whose advice has served you so well before. As you are about to knock on the door, however, you hear your trusted friend recount to another a highly sensitive and confidential earlier incident in your life. You instinctively recoil in horror, rushing home as your blood boils in anger and disappointment. You cannot bear to confront your friend with this betrayal, but you receive repeated phone messages asking why you failed to show up for the scheduled meeting.

2 Your "significant other" abruptly cancels a planned evening out due to obligations at work. Your unanswered evening phone calls to the office are explained as resulting from the meeting being held in another room. You later find a receipt, dated that evening, from an expensive restaurant on the other side of town.

3 A prominent member of your community has entered your designer clothing shop to purchase an outfit for her niece's wedding. Your discomfort increases as she selects a most exclusive garment. It is not that she cannot afford the gown, but rather that three months earlier she returned to you, for refund, a designer suit she had purchased a week earlier, after which you discovered a wedding seating card in the jacket pocket.

It is customary to recite the following prayer before entering into a Torah discussion.

Shulchan Aruch O.H. 110

יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שלא יארע דבר תקלה על ידי ולא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי ולא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא ולא על מותר אסור ולא על אסור מותר ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

May it be Your will, Hashem my G-d and G-d of my fathers, that You illuminate my eyes with the light of your Torah and that You save me from all stumbling blocks and errors, whether it be in discussions of what is prohibited and what is permitted or in monetary matters, whether it be in any other Halachic decisions or just in theoretical study. I pray that I do not make any mistakes, and if I do, my study partners should not take delight in them. I pray that I should not proclaim the impure pure or the pure impure, the permitted forbidden or the forbidden permitted. I pray that I should not derive joy from the errors of my study partner. Open my eyes and allow me to see the wonders of Your Torah because it is from G-d that all wisdom comes forth, it is from His mouth that I will acquire wisdom and understanding. Amen.

Discussion Points

A Law for Judges:

1 You shall not commit a perversion of justice; you shall not favor the poor and you shall not honor the great; with righteousness shall you judge your fellow.

Vayikra 19:15

Source, p. 20

2 Rabbi Akiva said: When adjudicating a law, do not show compassion in justice...

Talmud Kesuvos 84a

Source, p. 20

3 A person who shows compassion when he should be cruel, will ultimately be cruel when he should show compassion.

Koheles Rabbah 7:16

Source, p. 21

Yet...

4 Included in the commandment for judges to decide fairly is the obligation upon each person to always give the best possible interpretation to all matters concerning his neighbor and to judge him to his advantage...The purpose of this commandment is to help the establishment of civilization by creating justice and by creating an atmosphere of peace where man is not suspicious of his fellow man.

Sefer HaChinuch 235, based on Talmud Shavuos 30a

Source, p. 21 Biography, p. 15

5 Yehoshua ben Prachya says: Accept a teacher upon yourself; acquire a friend for yourself, and judge every person favorably.

Pirkei Avos 1:6

Source, p. 22

6 Give every person the benefit of the doubt, even if you have to imagine the most improbable circumstance. A person must keep his mind open to any possibility.

R. Alexander Ziskind, Yesod v'Shoresh HaAvodah Gate I, chap. 7
Source, p. 22

The verse from the Torah seems to indicate that truth should be sought at all costs, yet, the Talmud encourages us to tilt the judgment in one's neighbor's favor...

7 This is not as contradictory as it appears. Judgment in a court of justice and social judgement do not serve the same purpose. Judgment in court has to test the action solely as to whether it is in accordance with the dictates of justice or not, without regard to the individual circumstances or motives. Social judgment must take all motives and considerations into account. Although an action may not be legal, and must be judged as punishable, it can be entirely excusable.

Rabbi S.R. Hirsch, Vayikra 19:15 Biography, p. 16

The judge in court must himself have two considerations — the legal judgment and the social judgment...

8 When two litigants come before a court, always consider them evil people and assume that both are lying. Judge them based on the facts that are presented. But after the ruling, consider them both righteous people who have accepted the judgment. In your heart, judge each one of them favorably.

Maimonides Sanhedrin 23:10
Source, p. 22 Biography, p. 16

If every person should be judged favorably, is there validity to suspicions or intuition?

9 Rabbi Reuven ben Atztraboli said: If a person is suspected of sinning, it is because he has actually sinned, and if he hasn't completely sinned, he has partially sinned, and if he hasn't partially sinned, he's at least considered sinning, if he hasn't even considered sinning, he saw others sin, and was happy about it ... But if a person has enemies, this does not apply, for we assume that the enemies have spread the rumor....

Talmud Moed Katan 18b Source, p. 23

10 The students of Rabbi Yishmael taught: If you see a Torah scholar commit a sin by night, don't think ill of him the next day, for he has certainly repented for his action. However, if he owes someone money, don't assume anything until he pays it back.

Talmud Brachos 19a Source, p. 23

Should one ever not give others the benefit of the doubt?

11 Rabbi Yehoshua said, "Consider all people as if they were thieves, but honor them like a prince."

Derech Eretz Rabbah 5 Source, p. 24

12a Moses responded and said, "But they (the people of Israel) will not believe me and they will not heed my voice, for they will say, 'G-d did not appear before you.' " ... G-d said further to him, "Bring your hand to your bosom," and he brought his hand to his bosom; then he withdrew it and behold, his hand was leprous, like snow.

Shemos 4:1-6 Source, p. 25

12b Reish Lakish said: A person who suspects an innocent man of wrongdoing will suffer physical pain.

Talmud Shabbos 97a Source, p. 25

13 A judge may only decide based upon what he sees before him.

Talmud Sanhedrin 6b Source, p. 26

If we should give everyone the benefit of the doubt, What about truth?

14 Any person who speaks the truth and endeavors to neither think nor speak any falsehood — even as an extemporaneous thought or comment — has a Divine guarantee that all of his thoughts and words will come true.

Sefer Chasidim Hachadash 1195 Source, p. 26 Biography, p. 17

15 Any judge who decides a case with absolute truth, even once, has caused the Divine Presence to rest upon Israel. Indeed, it is as though he has fixed the entire world.

Maimonides, Laws of Sanhedrin 23:9
Source, p. 27 Biography, p. 16

16 If a judge acquits a sinner by relying upon the strict letter of the law, he may be judging truthfully, but he will nevertheless be punished by G-d.

Zohar Chadash, Ruth 115 Biography, p. 17

17 A man from the Upper Galil went to work for an employer in the south of Israel for three years. On the eve of Yom Kippur, he said to him, "Give me my wages and let me go home to my wife and children." His employer said to him, "I don't have any money." "Give me produce instead," the worker said. "I haven't got any, either," replied his boss. "Then give me a piece of land" "I don't have any." "Give me livestock." "I don't have any" "Give me chattels." "I don't have any." The worker turned around and went home depressed. After Sukkot, the employer took the man's salary, and five donkeys laden with food, drink and clothing, and traveled to his house. After they ate and drank and he paid him, the employer asked, "When I told you I didn't have any money, what did you think?" "I thought that a good deal had probably come your way, and that you had to invest all of your free cash into it." "And when I told you I didn't have any livestock, what did you think?" "I thought that you had probably rented them to others." "And as for the land?" "I assumed that you had also rented it to others." "What about produce?" "I assumed that you hadn't yet tithed them." "And as for the rest of my goods?" "I assumed that you had pledged them all as charity." "Everything is exactly as you said. Just as you judged me favorably, so may they judge you favorably in Heaven."

Talmud Shabbos 127b Source, p. 27

18 One time, a certain communal matter made it necessary for the Sages to approach a certain non-Jewish noblewoman, who was frequented by all the patricians of Rome. "Who will go represent us?" they asked. "I will go," said Rabbi Yehoshua. So Rabbi Yehoshua and his disciples went to her home. As Rabbi Yehoshua approached the door, he removed his tefillin and handed them to his disciples. Then he entered and locked the door behind him. After he left, he went and immersed himself in a mikveh and then taught his disciples Torah. He said to them, "When I removed my tefillin, of what did you suspect me?" "We said to ourselves that master does not want to take holy

articles into a defiled place." "And when I locked the door behind me, of what did you suspect me?" "We said to ourselves, that perhaps there is a government matter that must be discussed in private." "And when I went to immerse in the mikveh, of what did you suspect me?" "We said to ourselves that perhaps some spittle sprayed from her mouth onto master's clothing making master ritually impure." He said to them, "So it was! And as for you, just as you have judged me favorably, so may the Omnipresent One judge you favorably."

Ibid. Source, p. 28

What is the effect of our judgments?

19 Everything depends on how one acts in this world. If he judges people favorably, the heavenly court will judge him favorably. If he is critical and speaks badly of others, the angels will speak badly of him. A person must realize while he is still alive that when he judges his neighbor, for good or for bad, with his very words, he is judging himself.

R. Yisrael Meir HaKohein, Shemiras HaLashon, Shaar HaTevunah, chap. 4 Source, p. 28 Biography, p. 17

20 Do not judge a person until you have reached his place.

Pirkei Avos 2:5 Source, p. 29

When you see something bad in your neighbor, it is a sign that you have "reached his place" — that you have done a similar deed yourself. Heaven shows you your transgression in the form of the other, in order that you judge the situation; for in judging, you are judging yourself. If you give him the benefit of the doubt, you benefit yourself.

Baal Shem Tov Ibid.

Source, p. 29 Biography, p. 19

21 When people sin and make G-d angry, what does He do? He looks for someone to defend their behavior, and He opens the way for him.

Midrash Tanchuma, Vayeira 8

Source, p. 29

If you see someone do wrong what should you assume?

22 If an average person, who usually guards himself from sin, stumbles in transgression, you should assume that he did it unintentionally, or that he didn't know that it was prohibited, or that he thought it was only a stringency in the law.

R. Yisrael Meir HaKohen, Chofetz Chaim, 4:3

Source, p. 29 Biography, p. 17

23 Even though a person acts wrongly in certain areas, you have to also consider the good traits that outweigh the bad. When you judge someone, regard him/her as a whole, and consider all their good and bad traits together.

Sfas Emes, Pirkei Avos 1:6 Source, p. 30 Biography, p. 19

24 A person with a positive view of others sees only the good in them. He doesn't consider the bad at all, but judges each person favorably.

Nishmas Chaim on the Maharal, Pirkei Avos

Source, p. 30

25 G-d judges a person's actions according to his inborn characteristics, at times, rewarding an evil person because he overcame his natural inclination and didn't sin as much as he could have, and at times, punishing a good person, because he didn't achieve a high enough level, given his abilities. ... Therefore, judge every person favorably, because perhaps they were born with an extremely bad inclination, but worked on themselves, and have actually achieved more than you.

Midrash Shmuel, quoted in Dover Shalom p. 299

Source, p. 30

Biographies

Sefer HaChinuch

Written toward the latter part of the thirteenth century, the Chinuch contains a discussion of the 613 mitzvos organized according to the order of the weekly parsha. Based primarily on the Rambam and Ramban each mitzvah is divided into four parts: (1) A brief statement of the essence of the mitzvah, (2) The reason for the mitzvah; this is probably the most original part of the work. Written for a young person, the reasons given are those that would be understandable to a young person, (3) A summary of the details of the mitzvah, and (4) When and to whom the mitzvah applies.

The Chinuch emphasizes throughout that a person's inner being is shaped by the actions he performs. Thus, proper performance of mitzvos influence the doer to become a better person. The work is written in a simple, clear and inspiring style. For a long time the Chinuch was attributed to Rabbi Aharon HaLevi (the RAH) but it has been conclusively shown that he could not have been the author. Several years ago it was thought that Reb Aharon's brother, R. Pinchas HaLevi, was the author, but that theory was refuted. Other theories of authorship have been propounded none of which are convincing. Nevertheless, the anonymity of the author has not affected its universal appeal and continued popularity.

For a long time the Chinuch was attributed to Rabbi Aharon HaLevi (the RAH) but it has been conclusively shown that he could not have been the author. Several years ago it was thought that Reb Aharon's brother, R. Pinchas HaLevi, was the author, but that theory was refuted. Other theories of authorship have been propounded none of which are convincing. Nevertheless, the anonymity of the author has not affected its universal appeal and continued popularity.

Rabbi Samson Rafael Hirsch (1808 - 1888)

The father of modern German Orthodoxy, he was a fiery leader, brilliant writer, and profound educator. His greatness as a Talmudic scholar was obscured by his other monumental accomplishments. After becoming Chief Rabbi and member of Parliament in Bohemia and Moravia, he left to revitalize Torah Judaism in Frankfortam-Main which he transformed into a Torah bastion. His best known works are the classic six-volume Commentary on Chumash, noted for its tribulation was his formulation of a self contained system of Jewish thought.

Rav Moshe Ben Maimon, The Rambam (1135 - 1204)

Moses Maimonides is known as the greatest Jewish philosopher and codifier of Jewish law in history. Born in Cordova, Spain, he was forced to flee from fanatical Moslems at the age of thirteen, where he traveled with his family to North Africa, and ten years later to Palestine. As a result of the devastation left by the Crusaders, Palestine was virtually uninhabitable, forcing the family to move to Fostat (current day Cairo). Throughout these journeys, the young Maimonides had concentrated on Torah studies under the guidance of his father, and by the time he reached Fostat had become a famous scholar. Supported by his merchant brother, the Rambam was able to write copiously, gaining international acclaim in both Jewish and secular fields of knowledge. After the tragic death of his brother, the responsibility of supporting his family fell on the Rambam's shoulders, and through his fame he was appointed chief physician of the Sultan. Despite the immense workload that was required, not only with his responsibilities to the royal family, but to the entire Egyptian community as the official Nagid (royally appointed leader), and to the halachic questions of world Jewry known as responsa, the Rambam was remarkably able to complete some of his greatest Jewish works, including his philosophical work *The Guide for the Perplexed* and his magnum opus the *Mishna Torah* - the great codification of all Jewish law. While he was considered an undisputed leader of world Jewry at the time, there was bitter opposition to much of his works because they incorporated much of Aristotelian philosophy that went against the traditional purist ideology of much of Ashkenazic Jewry, and others believed his codifications would make much of the role of the rabbi and the oral tradition obsolete. **A.B.**

Rabbi Yehudah HaChassid (1150 - 1217)

Rabbi Yehudah HaChassid was one of the main teachers of the 'Chassidei Ashkenaz' and one of the most profound ethical teachers who ever lived. He was the author-editor of *Sefer Chassidim*, a profound ethical/halachic treatise which has come down to us in two separate editions. The book has achieved great popularity and has been reprinted many times. Rav Yehudah's father, Shmuel, was a saintly and renowned Rosh Yeshiva in Speyer, and Rav Yehudah studied under him. His contemporaries said of him: 'Had he lived in the times of the prophets, he would have been a prophet; in the time of the tannaim, he would have been a tanna; in the time of the amoraim, an amora ...' **A.S.**

The Zohar

The Zohar is the central work of the Kabbala and Jewish mysticism. It first became known in the thirteenth century. The Zohar is actually composed of several works, the most well-known that of the commentary of the five Books of Moses. Because of its esoteric nature, the Zohar was not published until 1558 when it appeared in Mantua, Italy amidst some controversy. Numerous commentaries have been written on different parts including those by R. Moshe Cordovero, the Gaon of Vilna, and R. Gershon Henoch Lainer of Radzyn. R. Dovid Luria (Kadmus Sefer HaZohar) and R. Isaac Chaver (Magen V'Tsina) wrote works to prove the antiquity of the Zohar. It is a complex work of varying levels of difficulty. It has inspired many generations to a deeper understanding of the Torah. R. Pinchas of Koretz, one of the Hasidic masters and an associate of the Ba'al Shem Tov commented that he could not exist without the Zohar. **M.G.**

Rabbi Yisrael Meir Kagan, The Chofetz Chaim (1838-1933)

For almost one hundred years he lit up our world. His was a soul from on high whose only desire in life was to fulfill the wish of his Creator through lifting the worth of individual lives as well as the life of the Jewish people as a whole. This was the substance of the marvelous life of this giant of justice and kindness.

He could find no peace when contemplating the state of the nation regarding the grave sin of slander, until he composed his first work which carried the name with which he has been identified ever since: *Chofetz*

Chaim...He also was inspired to produce a work, *Ahavas Chesed* (Love of Kindness) detailing the laws between man and man.

The emigration to America made him fearful for the well-being of Judaism in places where Jewish settlements were not well organized. He recognized the trials of the new immigrants and to fill their needs he wrote *Nidchei Yisrael*, (Dispersed of Israel), replete with detailed laws specifically related to the new life of the emigres and heartfelt words of inspiration and encouragement to strengthen them in overcoming obstacles and preserving their Judaism. And his caring eye observed the young conscripts forced to live far from any semblance of Jewish life and desperately in need of special guidance. For them he composed *Machne Yisrael*, (The Camp of Israel).

In spite of all the writings of his predecessors he found that he must clarify many laws of the first portion of the *Shulchan Aruch*, and composed his famous *Mishna Brura*, which is firmly established as an authoritative source.

And within his heart there burned a holy fire: the hope for the full salvation. The final redemption of Israel was his constant concern. For the arrival of that event the laws of *Kodshim* must be clear. But he saw that such learning was much neglected and so composed a monumental work on the order *Kodshim*, *Likkutei Halachos*.

In spite of all these undertakings he was totally involved in all matters of Torah support with youthful enthusiasm even when he was well into his nineties, traveling to anywhere he might help to strengthen activities on behalf of Torah.

This is but a too-brief overview of the life of an extraordinary man whose saintly presence we were fortunate to encounter and from whose saintly life and pure character we were privileged to feel the impact.

Excerpts from an article by Rabbi Avrohom Yitzchak Kook which appeared in the journal *HaHaid*. ranslated by Matis Greenblatt for Fall 1983 issue of *Jewish Action* magazine.

The Ba'al Shem Tov (1700-1760)

Rabbi Israel ben Eliezer, also known by the acronym the Besht, was the founder of the Chassidic movement. Although little first-hand knowledge is known about the Besht, one source states that he spent much of his early years outside the traditional structure of Talmudic education, but did gain much knowledge of Jewish mysticism. He went on to serve as a teacher's assistant, elementary school instructor, and ritual slaughterer. After spending time in the Carpathian mountains, he went through a spiritual metamorphosis, and became an itinerant healer, and after experiencing profound spiritual illuminations from heavenly teachers, went on to become a charismatic leader that attracted many of the greatest scholars of the period. This close following are the only recorders of his teachings, the Besht himself never authoring a text. His new mystical philosophy placed Kabbalah and prayer as the center of Jewish observance, through which one could come to an ecstatic awareness of the Divine Spirit in every aspect of the world. As the Besht and his followers came soon after the episode of Shabtai Zvi, they met harsh opposition from traditionalists who feared another false messianic movement.

Sfas Emes, Rebbe Yehudah Leib Alter (1847 - 1905)

The Sfas Emes, Rebbe Yehudah Leib Alter, was the second Rebbe of the Gerer Chassidim and the grandson of the Chiddushei HaRim. He was orphaned at the age of one and raised by his grandfather. He was a child prodigy and studied without interruption for eighteen hours at a time. When he was nineteen, his grandfather, the Chiddushei HaRim passed away and pressure was exerted on Reb Yehudah Leib to assume the mantle of leadership of the Gerer Chassidim. He felt unworthy however, and instead went to Alexander to study under Rebbe Chanoch Henoah. After only four years, Rebbe Chanoch Henoah passed away, and then Reb Yehudah Leib was left with no choice but to comply with the wishes of the Chassidim to become the leader of the Ger. Under his guidance and leadership Ger became the largest Chassidic group in Poland. The Sfas Emes, named after his magnum opus, was a proponent of expanding the Chassidic community in Israel, and greatly supported activities to that end. His son, the Emrei Emes, escaped the Nazis, came to Israel and rebuilt Ger, restoring it to its former glory.

1.

Vayikra 19:15

סו שני [חמישי] לֹא-תַעֲשׂוּ עֹל בַּמִּשְׁפָּט
לֹא-תִשָּׂא פְּנֵי-דָל וְלֹא תִהְדָּר
פְּנֵי גְדוֹל בְּצַדֵּק תִּשְׁפֹּט עִמִּיתְךָ:

2.

Talmud Kesuvos 84a

מסנה ב'
מי שמת, והגנים אשה ובעל חוב ויורשין, והיה לו
פקדון או מלנה ביד אחרים – רבי טרפון אומר:
ינתנו לבושל שנהן. רבי עקיבא אומר: אין פרחמין
בדין! אלא ינתנו לירשין, שקלן אריכין שבועה,
ואין היורשין אריכין שבועה.

3.

Koheles Rabbah 7:16

קהלת פרשה ז רבה

א [מי] אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר. ה אל תהי צדיק הרבה יותר מבוראך מדבר בשאול דכתיב (שמואל א' ס"ו) ויבא שאול עד עיר עמלק ונז' ר' הונא ור' בנייה אומר התחיל מדיין הוא כנגד בוראו ואמר כך אמר הקב"ה לך והכית את עמלק. אם אנשים חטאו. הנשים מה חטאו. והטף מה חטאו. והבקר ושור וחמור מה חטאו. יצאת בת קול ואמרה אל תהי צדיק הרבה יותר מבוראך. ורבנן אמרי התחיל מדיין כנגד עגלה ערופה. ואומר אמר הכתוב (דברים ל"א) וערפו שם את העגלה בנהל הוא תורג ותיא נערפת אם אדם חטא בחטא מה חטאת. יצאת בת קול ואמרה אל תהי צדיק הרבה. רשב"ל אומר כל מי שנעשה רחמן במקום אכורי טוף שנעשה אכורי במקום רחמן. ומניין שנעשה אכורי במקום רחמן שנאמר (שמואל א' כ"ג) ואת נוב עיר הבהנים הבה לפי הריב ולא תהא נוב כורעו של עמלק. ורבנן אמרין כל מי שנעשה רחמן במקום אכורי טוף שמדת הדין פוגעת בו שנאמר (ספ"ט) וימת שאול ושלשת בניו:

4.

Sefer HaChinuch 235, based on Talmud Shavuot 30a

ועוד יש בכלל המצוה
זו, שראוי לקל-אדם לדון את חברו לכף זכות
ולא יפגוש מצוי ודבריו אלא לטוב.
שרש המצוה נגלה הוא, כי קהשנות הדין
יתישב העולם, ואם יכבד הדין אחד מבצלי הדין
על האחר – יפסד בעל הריב מלהגיד כל טענותיו
לפניו, וימתוך כך יצא המשפט מקל. וקמה-
שפטנו שמצוה על הטקם בדיני תורה והוא
איש ישר לדון בין החולקים, שנהו בכלל המצוה
כמו כן, גם בנה תועלת, כי הטקם ותישר, דין
דין אמת, ואם הוא היודע לא ירצה לשפט –
ישפטום שאר בני אדם שאינם חקמים וישו
הדין על האסר מקלי דיעה, גם בטה-שאמרנו
שקל-אדם טיב לדון חברו לכף זכות, שהוא
בכלל המצוה, יהיה סבה להיות בין אנשים
שלום ורעות, ונקצא שצדק כל-מנות המצוה –
להציל בישוב בני אדם עם ישר הדין ולסת
בניהם שלום עם סילוק תועת איש באיש.

אבות פרק ראשון

כט

ו יהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי קבלו מהם. יהושע בן פרחיה אומר, עשה לך רב, וקנה לך חבר, והיו הן את כל האדם לבך וזכות.

יג

ו יהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי קבלו מהם. מיוסי בן יעזר ומיוסי בן יחזק: יהושע בן פרחיה אומר. הני הוא מרגלל נפומיה והני אמרינן ככולהו: עשה לך רב. שלא פהא אמה למד לעמך מסגרא אלא מן הרב ומן השמועה: וקנה לך חבר. אמרי לה ספרים יאמרי לה מנר ממש לפי שטובים השמים מן האחד וכן הוא אומר מרוב אל הכדים ונולדו: והיו דן את כל האדם לבך וזכות. על כל ששמע עליו אמור שנמכוון לטובה עד שחזק בנידור שליך בן שאם אמה מדין בן ידעו אומך מן השמים לזכות כמו שספורש בפרק מפנין:

ומצוות עשה של "בצדק תשפט עמיתך" - היגיו לדון את חברו לכף זכות בכל ענין ובכל מעשה שיעשה חברו; אפילו שהזכות יהיה רחוק מן השכל, צנה הבורא יתברך לקרב אל לבו ויקרא זכות - היא תלפיה ומחברת למצוות עשה של "ואהבת לרעך כמוך". כי דבר ברור הוא, באם שידין לחברו לכף חובה אפילו פעם אחת, שוב לא יכול לקיים בו מצוות עשה של "ואהבת לרעך כמוך" על קריה ושלמותה, קפי שאכאר בקמור בקורת השם.

י לעולם יהיו בעלי הדין לפניך כרשעים ובחזקת שכל אחד מהן טוען שקר וזון לפי מה שתראה מן הדברים, וכשיפטרו מלפניך יהיו בעיניך כצדיקים שקבלו עליהם את הדין ודון כל אחד מהם בלבך לבך זכות :

ואמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובלי ואמר לה במתניהא תנא אד ראובן בן אצטרובלי אין אדם נחשד בדברי אלא איב עשאוהא לא עשה כולו עשה מקצתו ואם לא עשה מקצתו הדרר בלבו לעשותו ואם לא הדרר בלבו לעשותו ראה אחרים שעשו ושנח מחיוב רבי יעקב וירפאו

מלבי"ם
ספר
הש"ס

דברי
המורה
נח
הש"ס

בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם התם לרבעים הוא דעבוד *חא שמע *ויקנאו למשה כמדתה לאהרן קדוש ה' רב שטמאל בר יצחק אמר מלמד שכל אחר קנא לאשתו ממשה התם מישוב שטמאל הוא דעבוד חיש אמר רבי יוסי *יהא חלקן עם מי שדיטדין אותו בדבר ואין בו ואמר רב פפא לרדי חשרון ולא הנה בי לא קשיא הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק וקלא דלא פסיק עד כמה *אמר אביי אמרה לי אם *חזמי דמתא יומא ופלגא והני כילי דלא פסק בני בניו אבל פסק בניו ליה לן בה ובי פסק בניו בניו לא אמרן אלא דלא פסק מרמת יראה אבל פסק מרמת יראה לא * ולא אמרן אלא דלא הדר נבט אבל הדר נבט לא ולא אמרן אלא דלית ליה איביס אבל את ליה איביס איכס דזא דאפקה לקלא :

תנא דבי רבי ישמעאל: אם ראת תלמיד חכם שעבר עבירה בליגלה - אל תהרהר אחריו ביום, שמה עשה תשובה. 'שמה' סלקא דעתך? אלא: ודאי עשה תשובה. והני מילי - בדרך שבוגופו, אבל בממונא - עד דמתדר למריה.

מעשה בארבעה זקנים שהלכו למלכות הפנימית והיה להן פילוסופוס א' חבר שם. ואלו הן ר"ג ורבי יהושע ור"א בן עזריה ור"ע. אמר לו רבי יהושע לר"ג רבי רצונך שנקבל פני פילוסופוס חברנו אמר לו לאו. לשחיתת אמר לו רבי רצונך ונקבל פני פילוסופוס חברינו אמר לו הן. הלך רבי יהושע וספח על הדלת והיה פילוסופוס התוא מחשב בדעתו ואומר אין זו דרך ארץ אלא של חכם. פעם שניה עמד ורחץ פניו ודין ורגליו. פעם שלישית עמד ופתח על הדלת וראה את חכמי ישראל אלו באין מכן ואלו באין מכן [ג] אלו ר"ג ורבי יהושע ור"א בן עזריה מימינו ור"ע משמאלו. והיה פילוסופוס מחשב בדעתו ואומר היאך אתן שלום לחכמי ישראל. אם אומר אני שלום עליך ר"ג. נמצא מבוזה את חכמי ישראל. אם אומר אני שלום עליכם חכמי ישראל. נמצא מבוזה את ר"ג. כיון שהניע אצלם אמר להם שלום עליכם חכמי ישראל ולר"ג בראש (ולא מר"ג למדנו אלא מן השכינה למדנו שנאמר (ס"א כג) ראיתי [את] ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו). לעולם יהיו כל בני אדם חשובין לפניך כלפסים. והיו מכבדו כר"ג. ומעשה ברבי יהושע שהשכים אצלו אדם. ונתן לו אכילה ושתייה והעלהו לנג לשכב ונפל מלם מתחתיו. מה עשה אותו האיש. עמד בחצי הלילה. ונפל את הכלים וברכן במליתו וכיון שביקש לירד נפל מן הגג ונשברה מפרקתו. לשחיתת השכים רבי יהושע ובא מצאו כשהוא נופל. אמר לו ריקה כך עושין בני אדם שכמותך. אמר לו רבי לא הייתי יודע שנמלת את המלם מתחתיו. אמר לו ריקה אי אתה יודע שמאמס היינו זהירין בכך. מכאן א"ר יהושע (בן לוי) לעולם יהיו כל בני אדם בעיניך כלפסים והיו מכבדו כר"ג:

וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא-
 יֵאָמְנוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא-נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה: וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו יְהוָה [מִה-זֶּה?] בִּידְךָ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר הַשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה
 וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ וַיִּנֶּס מֹשֶׁה מִפְּנֵיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
 שְׁלַח יָדְךָ וְאַחֲזוּ בִּזְנֻבּוֹ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּנְחֹק כּוֹ נִיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ: לְמַעַן
 יֵאָמְנוּ כִּי-נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק
 וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: וַיֹּאמֶר יְהוָה לוֹ עוֹד הִבֵּא-נָא יָדְךָ בְּחִיקָה וַיִּבֵּא יָדוֹ בְּחִיקוֹ
 וַיּוֹצֵאֵהוּ וַיְהִי מִצְרַעַת בְּשַׁלְגֵ: וַיֹּאמֶר הֲשִׁב יָדְךָ אֶל-חִיקָה וַיִּשֶׁב יָדוֹ
 אֶל-חִיקוֹ וַיּוֹצֵאֵהוּ מִחִיקוֹ וְהָיָה-שִׁבָּה בְּבָשָׂרוֹ:

אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: יְהַחֲשֵׁד בְּכֹשְׁרִים לִזְקָה בְּגוֹפּוֹ,
 דְּכָתִיב וְהֵן לֹא יֵאָמְנוּ לִי וְגוֹ', וְגַלְיָא קָמִי קוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְמַהֲיָמֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ: הֵן מְאָמְיָנִים
 בְּנֵי מְאָמְיָנִים, וְאַתָּה אֵין סוֹפֵךְ לְהֶאֱמִין. הֵן מְאָמְיָנִים
 - דְּכָתִיב וַיֵּאֱמֵן הָעָם, בְּנֵי מְאָמְיָנִים וְהֶאֱמִין בְּה'.
 אַתָּה אֵין סוֹפֵךְ לְהֶאֱמִין - שְׁנֵאֲמַר יַעֲזֵן לֹא הֶאֱמַנְתָּם
 כִּי וְגוֹ'. מִמָּאֵי דְלָקָה - דְּכָתִיב וַיֹּאמֶר ה' לוֹ עוֹד
 הִבֵּא נָא יָדְךָ בְּחִיקָה וְגוֹ'.

[ואמר ר' חנין] לא תכניס דבריך מפני
 איש ויהיו עדים יודעים את מי הם מעידים ולפני
 מי הם מעידים ומי עתיד ליפרע מהם שנא' (שם יט)
 ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה'
 ויהיו הדיינים יודעים את מי הם דנים ולפני מי
 הם דנים ומי עתיד ליפרע מהם שנאמר (תהלים סב)
 אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט וכן
 ביהושפט הוא אומר (יהי יס) ויאמר אל השופטים
 ראו מה אתם עושים כי לא לאדם תשפטו כי
 (אם) לה' שמא יאמר הדיין מה לי בצער הזה
 ת"ל (שם) ועמכם בדבר המשפט אין לו לדיין
 אלא מה שעניו רואות:

ו ארחות אמת יושר

ובסנהדרין (צ"א א) בעובדא דקושטא מבואר דהדוברי אמת אין מתים
 בלא זמנן ובספר חסידים (החדש סי' תתצ"ה) כל הדובר אמת
 ואינו רוצה לחשוב שקר ולא לדבר שקר אפי' דברים שיחשב ושידבר
 אע"פ שלא יתכן להם כל מחשבותיו ודבריו יתקיימו שנא' ותגור אמר
 ויקם לך עב"ל ומבואר שהנוהר מלשקר יתקיימו כל ברכותיו דכמו שהוא
 נוהר שלא ישקר גם מן השמים שומרים שכל מה שיאמר יהי אמת
 ויתקיים.

ט כל דיין
 שאינו הן דין אמת לאמתו גורם לשכינה
 שתתחלק מישראל. וכל דיין שנטול ממנו מזה
 ונתנו לזה שלא כדף הקב"ה גובה ממנו
 נפשות שני וקבע אח קובעיהם נפש: וכל
 דיין שדן דין אמת לאמתו אפילו שעה אחת
 כאלו חקן אח כל העולם כולו וגורם לשכינה
 שתשרה בישראל שני אלהים נצב בעדת אל. ושמו יאמר הדיין מה לי ולצורה
 הזאת תלמוד לומר ועמכם בדבר המשפט, אין לדיין אלא מה שעניו רואות:

א תנו רבנן: הדין תבירו לכף זכות דנין אותו
 לזכות. אימנעו באדם אחד שיירד מגליל העליון ונשכר
 אצל בעל הבית אחד בדרום שלש שנים. ערב
 יום הכפורים אמר לו: תן לי שכרי, ואלך ואזון
 את אשתי ובני. אמר לו: אין לי מעות. אמר לו:
 תן לי פירות. - אמר לו: אין לי. - תן לי כרע.
 - אין לי. - תן לי בהמה. - אין לי. - תן לי פרים
 וכסתות. - אין לי. הפשיל כליו לאחוריו, והלך
 לביתו בפתי נפש. לאחר הרגל נטל בעל הבית
 שכרו בידו, ועמו משוי שלשה תמורים, אחד של מאכל ואחד של משתה ואחד
 של מיני מגדים, והלך לו לביתו. אחר שאכלו ושתו נתן לו שכרו. אמר לו:
 בשעה שאמרת לי "תן לי שכרי" ואמרת "אין לי מעות" במה תשדמני?
 - אמרתי: שמא פרקמטיא בזול נודמנה לה, ולקחת בהן. - ובשעה שאמרת לי
 "תן לי בהמה" ואמרת "אין לי בהמה" במה תשדמני? - אמרתי: שמא מושכרת
 ביד אחרים. - בשעה שאמרת לי "תן לי כרע" ואמרת "אין לי כרע"
 במה תשדמני? - אמרתי: שמא מושכרת ביד אחרים היא. - ובשעה
 שאמרת לי "תן לי פירות" במה תשדמני? - אמרתי: שמא אינן מעושרות. -
 ובשעה שאמרת לי "תן לי פרים וכסתות" במה תשדמני? - אמרתי: שמא
 הקדיש כל נכסיו לשמים. - אמר ליה: העבודה, כך היה! הדתית כל נכסי
 בשביל הורקנוס בני שלא עסק בתורה, וכשבאתי אצל חבירי בדרום התירו
 לי כל נדרי. ואתה, כשם שדמנתי לזכות - המקום דין אותך לזכות.

תנו רבנן: ימעשה בחד שפדה ריבה אחת בת ישראל, ולמלון השפיכה תחת מרגלותיו, למחר ירד וטבל ושנה לתלמידיו. ואמר להן: בשעה שהשפכתיה תחת מרגלותי במה חשדתיני? - אמרנו: שמא יש בנו תלמיד שאינו ברוך לרבי. - בשעה שירדתי וטבלתי במה חשדתיני? - אמרנו: שמא מפני טורח הדרך אירע קרי לרבי. - אמר להם: העבודה, כך היה. ואתם, בשם שדנחתי לכף זכות - המקום דין אתכם לכף זכות.

תנו רבנן: פעם אחת הוצרך דבר אחד לתלמידי חכמים אצל מטרוניתא אחת, שכל גדולי רומי מצויין אצלה. אמרו: מי ילך? - אמר להם רבי יהושע: אני אלך. הלך רבי יהושע ותלמידיו, בין שהגיע לפתח ביתה חלץ תפיליו ברחוק ארבע אמות, ונכנס ונעל הדלת בפניה. אחר שיצא ירד וטבל, ושנה לתלמידיו.

ואמר להן: בשעה שחלצתי תפילין במה חשדתיני? - אמרנו: כסבור רבי לא יכנסו דברי קדושה במקום טומאה. - בשעה שנעלתי במה חשדתיני? - אמרנו: שמא דבר מלכות יש ביתו לביתה. - בשעה שירדתי וטבלתי במה חשדתיני? - אמרנו: שמא ניתנה צינורא מפיה על בגדיו של רבי. - אמר להם: העבודה, כך היה. ואתם, בשם שדנחתי לזכות - המקום דין אתכם לזכות.

זהנה כיו חלוי לפי והנחנה שהנהיג אי"ע בימי זיוו עם הבריות אם דרכו היה לדון אותם לכיו דנין אוהו גיב לזכות כדאיתא בשבת ככיו ואם דרכו היה ללמד חובה על הבריות ולדבר עליהם רע גם עליו המלאכי השרת מדברים עליו רע למעלה כדאיתא במדרש משלי, עיכ צריך שידע האדם בנפשו בעויו בחיים כי בעת שהוא דן את חברו בין לטב בין למוטב אז כדיבוריו ממש הוא מסודר דין לעצמו:

ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו.

מבאר רבי אברהם חיים מזלוטשוב, בשם רבינו ישראל בעש"ט:

לעולם הוי יודע שלא הראוך מן השמים מעשה חברך בכדי שתדונו, אלא אם כן הגעת למקומו ממש, היינו שעשית גם כן בדומה לו, ועכשיו כי תדינו לחברך שוב יהא גם דין שלך כשלו, כפי שחרצת במו פוך. אי לזאת ורוז חר'ל שתדין את כל האדם לכף זכות, כי כאשר ידונו לכף זכות ולעולם לא יגיע להוציא פסק שלילי על זולתו, ממילא לא ידונו אף אותו עצמו לחובה.

מדע לה, שכן מן שהקרויות חוטאין ומכעיסין לפניו והוא כועס עליהן, מה הקדוש-ברוך הוא עושה, חוזר ומבקש להן סגור שילמד עליהן זכות ונחמן שביל לפני הסגור.

גוף יחלק זה הדין לפרטים אחרים, וכמו שאבאר. דאם הוא איש בינוני (ט) פקתם איש ישראל שדרךו להשמר מחטא ונגשל בקטא רק לפעמים, ויש לתלות (י) שעשה דבר זה שלא במתכוון, או שלא היה יודע (יא) שדבר זה אסור, או שהיה סבור שהוא חמרא ומדה טובה בעלמא שהכשרים נזהרין בזה, או (יב) אפילו ראוהו כמה פעמים שעבר על זה, בודאי יש לתלות בזה ונאסורים לגלותו כדי שלא יהיה לבו בעיני עמו, ואפילו בעיני עצמו גם-כן לא יתבזה, ונאסור לשנא אותו עבור זה, דצריך לדנו לכף זכות, והוא מצות צשה דאורייתא של "בצדק תשפט עמיתך" (ויקרא יט, טו) לכמה פוסקים.

23.

Sfas Emes, Pirkei Avos 1:6

והווי דן את כל האדם לכף זכות

סח הרבי ר' יהודה לייב מגור:

- התנא מדייק בלשונו „את כל האדם“, לא „את כל אדם“,
ללמדך: אם באת לדון את הזולת, הוי דן את כולו דוקא.
אפילו אם נכשל במשהו או שהוא לוקה בפרט מסוים, אפילו יש
בו חסרון פלוני או תכונה רעה, הרי לעומת זאת בודאי יש בו שאר
מעלות ודברים טובים, בודאי יכולים למצוא לו זכות שתכריע את
הכף בחשבון כולל. גם יש לקחת בחשבון את הרקע למעשים שלו,
את התנאים שהוא חי בהם.
„כל האדם“ היינו בהתאם למצבו המקיף בשלימות.

24.

Nishmas Chaim on the Maharal, Pirkei Avos

מי שיש לו עין טובה מביט רק

**על הטוב היינו בכל ענין צד הטוב שבו וצד הרע
אינו מתבונן ודונו לכף זכות**

25.

Midrash Shmuel, quoted in Dover Shalom p. 299

**השׁוֹרֵט מַעֲרִיךְ מַעֲשֵׂה בְּנֵי אָדָם לְפִי
טַבְעָם שְׁנוּלְדוּ. וּלְפַעֲמִים יִתֵּן הַדִּין לִיתֵן לְרַשַׁע שֹׁכֵר
לְפִי שְׁנוּלְד בְּמִזְג רַע מְאֹד רַק שְׁמַתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ
וְאֵינוֹ חוֹטֵא כִּי־כִּי לְפִי עֵרֶךְ הַטַּבַּע שְׁנוּלְד וּלְפַעֲמִים
יִתֵּן הַדִּין לְהַעֲנִישׁ לְצַדִּיק לְפִי שְׁנוּלְד בְּטַבַּע טוֹב
מְאֹד, וְאֵלּוֹ הִיָּה מִתְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בַּעֲבוּדַת הַשֶּׁם,
אִזִּי הִיָּה צַדִּיק גְּדוֹל יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהוּא . . . לְכֵן צַרִּיךְ
לְדוֹן אָדָם לְכַף זְכוּת כִּי אוֹלֵי נוֹלְד בְּטַבַּע רַע מְאֹד
רַק שְׁמַתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ וְהוּא יוֹתֵר צַדִּיק מִמֶּךָ**